Strategische Agenda Bereikbaarheid Zaanstreek-Waterland 2021-2040

Samenwerken aan de gedeelde mobiliteits- en bereikbaarheidsopgave

metropool regioamsterdam

Deelregio Zaanstreek-Waterland

30 september 2021

Strategische Agenda Bereikbaarheid Zaanstreek-Waterland 2021-2040

Samenwerken aan de gedeelde mobiliteits- en bereikbaarheidsopgave

Samenwerken aan gedeelde opgaven
In de regio Zaanstreek-Waterland werken we samen aan de bereikbaarheid van de regio en de mobiliteit van wie in de regio woont, werkt of recreëert. We staan daarbij voor een stevige, gedeelde opgave, waarbij verduurzaming, stedelijke groei en verdichting, en het behoud van de vitaliteit van kernen op een evenwichtige wijze samen moeten gaan.

Opgaven die vragen om actie
De groei van de regio vraagt aandacht voor de toenemende drukte op (lokale) wegen, op bruggen en in tunnels. Om stappen te zetten in onze gezamenlijke klimaatopgave moeten we werken aan de verduurzaming van mobiliteit. Onze inzet is nodig om Amsterdam, met haar grote ambities in het kader van Amsterdam Autoluw en Zero Emissie, toegankelijk te houden voor onze inwoners

Een strategische agenda voor gezamenlijke focus
De voorliggende strategische agenda geeft richting aan de samenwerking in de regio Zaanstreek-Waterland en onze samenwerking met anderen. Het is een agenda met daarin onze gedeelde ambities en opgaven om de bereikbaarheid van en mobiliteit in onze regio te verbeteren. De agenda is een vertrekpunt voor onze samenwerking en vraagt om verdere uitwerking. Tegelijkertijd voorziet de actielijst van de agenda ook in aanknopingspunten om concreet me aan de slag te kunnen.

Een basis voor samenwerking en investeringen
De agenda vraagt om investeringen en stevige samenwerking binnen de (deel)regio en met onze partners. Vooral wanneer het ambities en opgaven betreft van complexe aard waarbij verregaande samenhang en afhankelijkheid is van de (groot)stedelijke opgaven zoals woningbouw(versnelling), economische ontwikkeling en verduurzaming. De ambities en opgaven in deze agenda realiseren we niet alleen, maar samen en in samenhang met andere ontwikkelingen.

Invulling van de Strategische Agenda Bereikbaarheid voor Zaanstreek-Waterland
Om invulling te geven aan de mobiliteits- en bereikbaarheidsopgave, zet Zaanstreek-Waterland met prioriteit in op de volgende punten:

1. Inzet op wonen, werken én recreëren in Zaanstreek-Waterland;
2. Zaanstreek-Waterland omarmt de mobiliteitstransitie;
3. Gezamenlijke lobby voor goede noord-zuid OV-verbindingen;
4. Samenwerken aan een beter oost-west fietsnetwerk;
5. Toerisme vraagt om een goede samenwerking in de regio;
6. Gezamenlijk ruimte geven aan Smart Mobility;
7. Hand in hand met onze werkgevers en ondernemers.

Op de volgende pagina's volgt een korte toelichting en een actelijst bij deze opgaven en ambities.

1. **Inzet op wonen, werken én recreëren in Zaanstreek-Waterland.**
   De groei van het aantal inwoners in onze regio móét hand in hand gaan met meer werkgelegenheid en goede, bereikbare recreatiemogelijkheden voor onze inwoners. Nabijheid van werk en voorzieningen is cruciaal om de woon-werkbalans minder scheef te maken. Ook brengt het de 'tegenspits' op gang: mensen uit Amsterdam of het zuiden van de metropoolregio die in Zaanstreek-Waterland komen werken. Dit is van groot belang voor de kansen van hoogwaardig OV. Daarmee dragen wij ook volop bij aan versterking van de polycentrische metropool en knooppuntontwikkeling in de MRA.

2. **Zaanstreek-Waterland omarmt de mobiliteitstransitie.**
   Een mobiliteitstransitie in onze regio, waarbij OV, fiets, lopen, deelmobiliteit en schone, slimme logistiek een grote rol gaan spelen, is cruciaal voor onze regio. Niet alleen is het noodzakelijk als voorwaarde voor de *groei en verdichting* in de stedelijke gebieden in onze regio, maar ook de *klimaatopgave* vraagt erom. Bovendien biedt het onze inwoners en bedrijven blijvend *toegang tot Amsterdam*, ook als Amsterdam autoluw en Zero Emission wordt. Tenslotte leidt de transitie er ook toe dat het *noodzakelijk autoverkeer* voldoende gewaarborgd kan blijven. In niet-stedelijk gebied is de autobereikbaarheid belangrijk.

3. **Gezamenlijke lobby voor goede noord-zuid OV-verbindingen.**
   Amsterdam zal blijven trekken om naar toe te gaan. Om te voorkomen dat de druk op het OV, maar zeker ook op de A7, A8, A10, N235 en N247 te groot wordt, is het van belang de stedelijke groei in Purmerend en Zaanstad optimaal met OV te faciliteren. Dit vraagt een lobby voor drie grote verbeteringen:
   a. Hoogwaardig Openbaar Vervoer op de ZaanIJ corridor, als voorwaarde voor de stedelijke ontwikkeling in Kogerveldwijk, Zaandam-Oost, Achtersluispolder en Amsterdam-Noord.
   b. Optimalisatie bereikbaarheid van regio Waterland, optimaliseren voor OV en betere benutting van verbindingen N243, N244, N247 en N235.
   c. Hogere frequentie op de Hoornselijn, ter versterking van de ontwikkeling en regionale betekenis van MRA-sleutelgebieden Purmerend (inclusief ontwikkeling noordelijke station Purmerend als regionale mobiliteitshub) en Zaandam-Kogerveld.

4. **Samen werken aan een beter oost-west fietsnetwerk.**
   Onze gemeenten liggen hemelsbreed niet ver uit elkaar, maar oost-west reizen zijn haast onmogelijk. Daardoor profiteren we niet optimaal van elkaars nabijheid. Wij willen deze kip-ei situatie doorbreken en onze onderlinge verbindingen verbeteren, zowel voor woon-werkverkeer als op recreatief gebied. We zetten daarbij vol in op *fiets en e-bike*, als duurzame en relatief goedkope oplossing, met ook kansen voor toerisme en recreatie. We bouwen aan nieuwe fietsverbindingen met de provincie en de Vervoerregio.

5. **Toerisme vraagt om een goede samenwerking in de regio**
   De groei van het toerisme speelt bij de meeste van de deelnemende gemeente een steeds groter wordende rol. Uiteraard zijn er de voordelen van deze groep zoals de tegenspits, het gebruik van het openbaar vervoer en het economisch belang voor onze ondernemers en gemeenten, maar er zijn zeker ook aandachtpunten.
   Deze aandachtspunten zijn dat op de piekmomenten, vaak tijdens lange weekenden en in combinatie met mooi weer, de wegen, de fietspaden en soms de parkeerterreinen de grote groepen bezoekers niet goed kunnen faciliteren.

   De meeste fietspaden op en langs de dijken zijn vaak niet breed genoeg om deze grote groepen (elektrische) fietsers, brommers en wandelaars, maar steeds vaker ook de (elektrische) brommers en e-cars te faciliteren. Het aantal verhuurbedrijven voor dit soort voertuigen blijft groeien in deze regio en dit willen we in goede banen leiden. Dat vraagt

om samenwerking met onder meer de Provincie, het Hoogheemraadschap, Recreatieschap, Vervoerregio, gemeenten en ondernemers.

6. **Gezamenlijk ruimte geven aan Smart Mobility.**
   Nieuwe technieken bieden nieuwe kansen in de mobiliteitstransitie. Die kansen willen wij pakken. De toename in elektrisch vervoer vereist een opschaling van de *oplaadinfrastructuur* (incl. laadpalen voor touringcars op de strategische plekken alsmede vrachtvervoer) en daarvoor benodigde elektriciteit(snetwerken). Samen met MRA-Elektrisch maken we hiervoor een plan. Ook geven we *deelmobiliteit* een impuls, door te verkennen wat nodig en mogelijk is. Dit doen we onder meer door te onderzoeken of een regionaal netwerk van deelhubs kan worden ontwikkeld en ruimte te geven aan elektrische deel(bak)fietsen, e-scooters en deelauto's voor onze inwoners, ondernemers, werknemers en bezoekers.

7. **Hand in hand met onze werkgevers en ondernemers.**
   Bedrijven en andere werkgevers zijn belangrijk voor onze regionale economie, maar hebben ook grote invloed op de mobiliteit van hun werknemers. Samen met partners als Breikers en Green Business Club Zaanstad smeden wij een *coalitie van werkgevers* in Zaanstreek-Waterland, gericht op meer fietsen, OV, spits mijden en thuiswerken. Bovendien willen we onze ondernemers zoals loodgieters, schilders, bouwers etc. helpen hun *logistiek te verduurzamen* om zodoende toegang te houden tot de Amsterdamse markt. Samen met de Vervoerregio verkennen we de wensen en zetten we waar nodig projecten op.

Actielijst

Op basis van de voorgaande opgaven en ambities richten wij ons de komende jaren op een aantal gezamenlijke acties. De acties vanuit de samenwerking rond mobiliteit sluiten vooral aan op de punten 3 tot en met 6 uit de strategische agenda. Ze zijn te verdelen in twee categorieën, namelijk:

- Regionaal/intergemeentelijk: deze acties worden in principe door onszelf, de gemeenten van Zaanstreek-Waterland, onderzocht, uitgevoerd en waarschijnlijk ook voor een groot deel door onszelf gefinancierd;
- Bovenregionaal: deze acties zijn complexer van aard in zoverre dat er een verregaande samenhang en afhankelijkheid is van de (groot)stedelijke opgaven zoals woningbouw(versnelling), economische ontwikkeling en verduurzaming. Deze categorie kenmerkt zich veelal door langere looptijden.

Voor deze regionale agenda werken we aan een regionale begroting. Voor de dekking van deze gezamenlijke begroting benutten we waar mogelijk het budget van de samenwerking Zaanstreek-Waterland. Ook doen de gemeenten van Zaanstreek-Waterland, als onderdeel van de Vervoerregio Amsterdam, waar mogelijk en relevant een beroep op cofinanciering vanuit de Vervoerregio.

Ad 1: Gezamenlijke lobby voor goede noord-zuid OV-verbindingen.
Lopende onderzoeken in het kader van de Hoornse Lijn en HOV op de ZaanIJ-corridor leveren rapporten op die vanaf kwartaal 1 2022 de lobby van nieuwe energie voorzien richting regionale en nationale partners.

Ad 2: Sterke OV-concessie Zaanstreek-Waterland
Vanaf 2023 is er nog één bus concessie voor heel Zaanstreek-Waterland. De interne bereikbaarheid wordt daardoor beter, als we een integraal ontwikkelperspectief maken, met oog voor lokale en regionale belangen. We ondersteunen elkaars wensen.

Ad 3: Ondertunneling N247
In het licht van de herinrichting van de N247 worden momenteel de mogelijkheden voor een onderdoorgang ter hoogte van Broek in Waterland verkend, waarvan de stedelijke en economische ontwikkeling van Edam-Volendam sterk afhankelijk is. Bij dit project gaan we voor een oplossing die zowel de lokale leefbaarheid verbetert als een verbetering in het omvangrijke dagelijkse auto- en busvervoer op de N247 oplevert, door middel van een toekomstbestendige onderdoorgang.

Ad 4: Verkenning beter oost-west fietsnetwerk.
We voeren een gezamenlijke verkenning uit naar nieuwe of te verbeteren fietsroutes in oost-westelijke richting. Dat doen we samen met de Vervoerregio en de Fietsersbond. De elektrische fiets wordt daarmee een prima alternatief voor intern autoverkeer in de regio.

Ad 5: Impuls voor elektrisch vervoer door meer oplaadinfrastructuur
We schalen de oplaadinfrastructuur op, ook voor touringcars. Er is geen gemeentelijke bijdrage meer nodig voor laadpalen die we plaatsen via de MRA-Elektrisch. Hier gaan we ruimhartig gebruik van maken. Wel dragen de gemeenten zelf de kosten voor aanpassingen in de openbare ruimte. We kijken gezamenlijk naar snellaadstations.

Ad 6: Verkenning regionaal deelsysteem
Alle Zaanstreek-Waterland gemeenten hebben ambities op het gebied van deelmobiliteit, maar het komt niet overal even goed van de grond. In sommige regio's worden inmiddels regiobreed deelhubs uitgerold, bijvoorbeeld Mobipunt in de Kop van Noord-Holland. Wij gaan verkennen of zo'n regionaal deelmobiliteitssysteem voor ons ook van meerwaarde is en zo ja, hoe dit voor elkaar te krijgen.

Ad 7: Regionale werkgeversaanpak
In Zaanstad wordt inmiddels via Green Business Club Zaanstad en Breikers volop samengewerkt met werkgevers om de mobiliteit te verduurzamen. We gaan met deze zelfde partijen in gesprek om te kijken of en hoe deze samenwerking te verbreden is naar andere delen van de regio. Dit doen we samen met de Vervoerregio. Dit draagt mogelijk ook bij aan het op gang brengen van een tegenspits in het OV.

Ad 8: Zaanstreek-Waterlandondernemers klaarstomen voor Amsterdam Autoluw en Zero Emission.
De grote ambities in Amsterdam hebben invloed op Zaanstreek-Waterland. Ze vragen hier maatregelen en/of bieden kansen om aan te haken. Het maken van een zero emissie zone in Amsterdam, maar ook Zaanstad, vereist dat lokale ZaWa-ondernemers zoals loodgieters, schilders, bouwers etc. hun vervoer moeten verduurzamen om zodoende een groot deel van hun werkgebied niet te verliezen. We willen samen met de Vervoerregio verkennen wat onze ondernemers hiervoor nodig hebben en mogelijk innovatieve samenwerkingsoplossingen verkennen en stimuleren.

Ad 9: Marketing/Positionering van OV-product
De groei van toerisme, m.n. op specifieke locaties zoals de Zaanse Schans, Volendam en Marken vraagt om duurzame vervoersoplossingen; overlast van touringcars e.d. kan teruggebracht worden d.m.v. de marketing/positionering van bestaand OV, betere, nabije P+R-voorzieningen etc. We gaan hierover met toeristische ondernemers in gesprek.